

Kastellskolan
förskola & skola

Trygghetsplan 2023 -Kastellskolan Förskola

Inledning

Alla förskolor och skolor är skyldiga enligt lag och förordning att arbeta aktivt för att förebygga diskriminering och kränkningar av barn och elever samt att vidta åtgärder om det ändå förekommer.

Viktiga regelverk som gäller i skolan:

Skollagen (SFS 2010: 800)

Diskrimineringslagen (SFS 2008:567)

Arbetsmiljölagen (SFS 1977:1160)

Nyheter i lag och förordning

Diskrimineringslagen ändrades 1 januari 2017. I 3 kap finns reglerna om aktiva åtgärder mot diskriminering. Där har nu skyldigheten att arbeta med aktiva åtgärder utvidgats till att omfatta alla diskrimineringsgrunder; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Arbetet ska genomföras enligt ett övergripande ramverk.

Förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling har fr.o.m. 1 januari 2017 ändrats och reglerar sedan dess endast deras deltagande i arbetet med utarbetandet av planen mot kränkande behandling.

En annan nyhet är skyldigheten att ha riktlinjer och rutiner för verksamheten för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2009:38) om arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling upphörde att gälla i juni 2017.

Kastellskolans vision, värdegrund och verksamhetsidé

VISION

Tillsammans skapar vi nyfikna, vetgiriga och ödmjuka medborgare som ska trivas och forma framtidens hållbara samhälle.

VÄRDEGRUND

Så här vill vi vara med varandra; barn, elever, personal och vårdnadshavare.

Trygg – ta tid att lyssna på andra, så blir du själv lyssnad på.

Varsam - var snäll med dig själv och andra och förvalta allt du har omkring dig på bästa sätt.

Ödmjuk – alla kan, alla vill, och alla är lika mycket värda. Tänk snälla tankar. Tala fina ord.

VERKSAMHETSIDE

Kastellskolan ska på ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbart sätt fostra och bedriva framgångsrik och högkvalitativ pedagogisk utbildning för barn i förskola och elever i fritidshem och skola från förskoleklass upp till årskurs 9. Verksamheten utgår från kristen värdegrund och människosyn.

I nära samverkan med vårdnadshavarna, som så gott som alla är medlemmar i Kastellskolans ideella förening, formar skolledningen utifrån den svenska läroplanen utbildningens mål och inriktning. Våra engagerade lärare skapar innehållet som ska vara utmanande och lustfyllt samt bidra till att barnen når högt satta individuella mål.

Ämnesintegration, god hälsa, rikt friluftsliv och välmående kännetecknar den innovativa verksamheten vid Kastellskolan.

Organisation och ansvar

Skolledningen har det övergripande ansvaret för arbetet med likabehandling och för arbetet mot kränkande behandling samt för personalens kompetensutveckling i ämnet.

Ansvarig pedagog och arbetslag ansvarar för att genom observationer och samtal med barn och vårdnadshavare skaffa sig kunskap om barnets förskolesituation och trivsel.

Vid kränkande behandling ansvarar ansvarig pedagog och arbetslag för att åtgärder och/eller stöd sätts in. De insatserna dokumenteras.

Förskolan har ett barnhälsoteam, BHT, bestående av rektor och pedagogerna på resp avdelning, som träffas en gång/månad. Teamet ansvarar för uppföljning av arbetet med att främja likabehandling och motverka alla former av kränkande behandling.

Anmälan om kränkande behandling görs via verktyget KB-process där rektor och huvudman blir involverade och tar beslut om ärendet behöver utredas ytterligare.

Målsättning

- Ingen form av kränkande behandling ska få förekomma på Kastellskolan.
- Alla barn och vuxna ska veta vem de ska vända sig till när de själva eller någon annan utsatts för kränkande behandling
- Utifrån ålder och mognad ska alla barn, föräldrar och personal känna till denna handlingsplan och aktivt samarbeta för att den revideras och efterlevs.
Trygghetsplanen tas upp på föräldramöten, där föräldrar, då eller vid senare tillfälle har möjlighet att lämna synpunkter på planen som beaktas inför kommande revidering.

Vad är Kränkande behandling?

Kränkande behandling kan finnas i form av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling som inte har samband med diskrimineringsgrunderna, s.k. annan kränkande behandling. Exempel på kränkningar kan vara fysiska (t.ex. slag och knuffar), verbala (t. ex.

hot eller ord som hora, bög), psykosociala (genom exempelvis utfrysning, ryktesspridning), text- och bildburna (t.ex. klotter, brev, sms, e-post mm).

Definitioner och begrepp:

Diskriminering

Ett övergripande begrepp för negativ och kränkande behandling av individer eller grupper av individer utifrån olika grunder. Diskrimineringsgrunderna är:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Trakasserier

Ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier är alltså diskriminering och kan utföras av vuxna gentemot vuxna, vuxna gentemot barn, barn gentemot vuxna och mellan barn och barn.

Annan kränkande behandling

Ett uppträdande som, utan att vara trakasserier, kränker en vuxen eller ett barns eller elevs värdighet.

Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan person skada eller obehag.

Akutplan; rutiner och dokumentation.

Hur vi i personalen hanterar dessa frågor är mycket viktigt eftersom det blir en förebild för hur barnen ska lösa sina egna konflikter.

Vid misstanke om eller upptäcker av kränkande behandling är all personal skyldig att utan dröjsmål vidta åtgärder enligt nedan:

1. Anmälan om kränkande behandling.

Om du som finns inom Kastellskolan upptäcker eller blir informerad om att någon blir kränkt skall du efter att ha vidtagit de direkta åtgärder som situationen kräver för att avbryta kränkningen kontakta barnets förskollärare om kränkningen sker på förskolan eller elevens klasslärare eller mentor om kränkningen sker på skolan. Beskriv vad som inträffat genom att anmäla det med hjälp av KB-process, som är skolans digitala hjälpmedel för anmälan om kränkande behandling. Rektor beslutar därefter om vidare åtgärder behöver göras. Gäller kränkningen en vuxen kontaktas chef för respektive verksamhet.

2. Utredning: Bör söka ta reda på och analysera orsakerna till den uppkomna situationen.

Samtal med utsatt elev/barn

När du som förskollärare har fått vetskap om att ett barn utsatts för kränkande behandling ska du snarast söka upp barnet för samtal. Låt barnet redogöra för vad som hänt och dokumentera händelsen skriftligt utifrån frågorna

Vad har hänt?

Hur gick det till?

Hur ofta har det inträffat?

Vilka har varit inblandade?

Beskriv för barnet hur du kommer att agera. Berätta att du kommer att ta kontakt med barnets föräldrar och alla som deltagit i eller känner till händelsen.

Samtal med andra iakttagare

Tala med andra inblandade som kan komplettera bilden av vad som hänt, t.ex. kamrater eller pedagoger/lärare. Dokumentera deras iakttagelser skriftligt.

Samtal med den eller de som utfört kränkningen. (Helst 2 personer varav en är observatör)

Tala enskilt med den eller de som utpekats för att ha utfört handlingarna och be dem beskriva vad som hänt. Be dem också beskriva sin relation till den som blivit utsatt. Om flera barn är inblandade, tala med en i taget och se till att övriga barn inte har möjlighet att prata sig samman. Finns en utpekad ledare bör de andra inblandade ge sin version först, för att helhetsbilden ska bli så korrekt som möjligt eftersom det kan ligga i ledarens intresse att dölja det inträffade.

När det är klarlagt att kränkande behandling har inträffat behöver du

- Klargöra att du vet vad som pågår
- Tala om vad Kastellskolan anser om kränkande behandling
- Fråga den som utsatt vad den tänker göra och anteckna svaren så att du kan följa upp att det efterlevs.
- Berätta att Kastellskolan kommer att följa upp det som hänt genom uppföljningssamtal för att förvissa sig om att kränkningarna upphör.

Upplys barnen om hur du kommer att agera efter samtalet för att vidga förståelsen av det inträffade och för att kunna verifiera det som framkommit. Tänk på att samtalet är ett utredande samtal. Det finns ofta förklaringar till varför handlingen har skett, även om det aldrig rättfärdigar en kränkande handling.

3. Presentera åtgärder

Så snart som möjligt ska du tala med den utsattes och de kränkandes vårdnadshavare. Se till att ta kontakt med barnens samtliga vårdnadshavare. Överlåt inte till föräldrarna att informera varandra. Ge vårdnadshavarna den information som finns. Berätta om åtgärderna, vad Kastellskolan gjort och vad som nu kommer att hända.

4. Öppna för försoning

Om den som utsatt erkänner och verkligen ångrar sitt handlande och vill försonas bör du bidra till att detta sker om den drabbade kan medge och acceptera detta.

5. Kontinuerliga uppföljningssamtal.

Se till att alla inblandade förstår att uppföljande samtal kommer att göras under en längre tid. Till en början dagligen om behov finns, sedan veckovis eller månadsvis. Kastellskolan måste förvissa sig om att kränkningen har upphört.

6. Fortsätt stödja den utsatte och dennes familj:

- Stöd och uppföljning för det drabbade barnet från förskollärare och arbetslag inom förskolan.
- Samtal med BHV där det behövs, efter dialog med rektor och vårdnadshavare.
- Uppmuntran till positiva barnkontakter
- Bygga upp det drabbade barnets självkänsla genom att hitta och uppmuntra positiva egenskaper
- Ha en nära kontakt med hemmet

Kastellskolans rutiner vid misstanke om att personal begått kränkande behandling:

Om någon av Kastellskolans personal utsätter barn för hot eller våld ska detta omedelbart anmälas till rektor av den som bevittnat händelsen.

I de fall personal misstänks för kränkning av barn skall chef för respektive verksamhet ansvara för utredningen, rektor för förskolan resp. rektor för skolan och fritidshem.

- Rektor samtalar med den/de som har anmält kränkningen.
- Händelsen dokumenteras med namn och datum.
- Rektor samtalar med den personal det gäller
- Utifrån ovanstående samtal kan beslut tas om att ta kontakt med berörd barns vårdnadshavare och kalla till ett samtal med berörda parter. Detta gäller i de fall kränkning har skett. Syftet med samtalet är att klargöra hur situationen har uppkommit och bakomliggande orsaker. Åtgärder för att upprätta relationen igen skrivs ner.
- Uppföljningssamtalet den kommande månaden bestäms av rektor och genomförs i rektors och facklig representants närvaro. Önskar vårdnadshavare närvara beslutas om detta i enskilda fall.
- Beslut om polisanmälan och åtgärder inom förskolan görs i samråd med skolledning.

I de fall rektor misstänks för kränkning av barn/elev eller personal kontaktas verksamhetens huvudman.

Hur identifierar vi kränkande behandling?

För att upptäcka och känna igen kränkande behandling fordras att all personal, föräldrar och barn utifrån ålder och mognad känner till vad som avses med detta. Alltså måste alla informeras och utbildas för att vara vaksamma på ett tidigt stadium. Om följande kanaler fungerar kan vi upptäcka kränkande handlingar i tid.

Konflikter är en naturlig del av mänskligt samspel, som om de löses får oss att växa som individer. Det är de vuxnas ansvar att stötta och ge barnen/eleverna redskap för att kunna lösa konflikter utan att någon känner sig kränkt. Hur mycket hjälp barnen/eleverna behöver i detta beror på mognad och ålder. Små barn inom förskolan som ännu inte har utvecklat sin förmåga att kunna uttrycka sina känslor i ord uttrycker ofta sin åsikt, vilja och känsla med hela kroppen, varpå knuffar och liknande inte är ovanligt och inte med automatik innebär att en kränkning har skett. Det viktiga är att det finns vuxna i närheten som hjälper till att sätta ord på de inblandades känslor och läser av situationerna innan de blir allvarliga. Det är de vuxna som befinner sig i barngruppen på förskolan som avgör om det inträffade är att betrakta som en kränkning/tillbud, barnets känsla skall då vara en avgörande faktor, samtidigt med den vuxnes helhetsbild av situationen.

All personal har tillsynsansvar

Vi talar inte om dina och mina barn utan all personal har skyldighet att lyssna till och värna om alla barn. Om något anmärkningsvärt inträffar har all personal skyldighet att ingripa och meddela barnets pedagoger omgående.

Utevistelse

Inom förskolan så skall vuxna finnas närvarande som ser och stöttar barnen i deras relationer oavsett om verksamheten bedrivs ute eller inne.

Förebyggande arbete mot kränkande behandling.

Den bästa modellen mot kränkande behandling är att långsiktigt arbeta för goda relationer och ett positivt klimat inom Kastellskolan.

Verksamhetsnivå:

- Rektor och skyddsombud arbetar tillsammans för att se till att verksamhetens organisation, tillämpningar av bestämmelser, arbetsklimat, arbetssätt och organisatoriska beslut främjar likabehandling.
- Kastellskolans personal har ett gemensamt ansvar att arbeta med likabehandlingsfrågor samt att kommunicera trygghetsplan och plan mot kränkande handlingar till vårdnadshavare.
- Personalen inom förskolan deltar aktivt i barnens lek både ute och inne och anger tonen i samtalet mellan barnen.
- Personalen förutsätts ha vetskap om frågor som rör värdegrund, att känna igen kränkande behandling, sorg och krishantering mm. Kunniga vuxna har kännedom om grundläggande kunskaper om hur diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling förebyggs, upptäcks och motverkas. Om personalen tycker att detta är ett utvecklingsområde skall detta tas upp som en punkt under medarbetarsamtalet.
- Kastellskolan Förskola arbetar fram, i samråd med barn och föräldrar, tydliga kompisregler som revideras vid behov.
- Vi informerar föräldrarna om vårt arbete på föräldramöten, föräldraråd och genom månads/veckobrev.
- Pedagogerna som arbetar inom förskolan samtalar kring barnnärenden under veckoplaneringar och BHT (barnhälsoteam) för att uppmärksamma den psykosociala miljön i förskolan.

Gruppenivå

- Det är varje pedagogs skyldighet att utifrån situationer som uppstår i vardagen samtala med barnen om hur vi bemöter och tilltalar varandra, för att utveckla barnens sociala kompetens och bygga relationer. Som underlag för samtal kan man dessutom använda sig av lekar, filmer, böcker mm.
- Inom förskolan arbetar alla pedagoger aktivt med olika material bla Kooperativt lärande i förskolan, Start och Stegvis, känslkort, Väpplarna, Kompisböcker, kompassånger samt filmer från UR mm, för att främja barnets utveckling av empati och förmåga att beskriva känslor. De pedagoger som inte känner sig insatta i detta arbete skall lyfta det som ett utvecklingsområde under sitt medarbetarsamtal.

Individnivå

Barn på förskolan

Det förebyggande arbetet syftar till att främja barns lika rättigheter och att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. En verksamhet där barn och elever upplever meningsfulla sammanhang, glädje och delaktighet främjar vänskap och förebygger kränkningar. I sådana miljöer växer självförtroende, respekt och tolerans. Inom förskolan arbetar vi förebyggande bland annat genom att vi:

- Stimulerar barnens empatiutveckling och känslomässiga utveckling med hjälp av olika material. Utvecklar barnets sociala kompetens genom att göra dem uppmärksamma på hur de bemöter varandra i ord och gärning.
- Samtal förs mellan barn och pedagoger angående kamrater och trivsel kontinuerligt under läsåret. Pedagogerna sätter sig in i hur barnen mår och hur de trivs i förskolan.
- Pedagogerna diskuterar och analyserar barn och föräldrars trivsel inom Kastellskolan kontinuerligt under planeringsmöten.
- Uppmuntrar barnen att lyssna till sina egna känslor, kunna säga ifrån med ord. Stopp! Sluta! Jag vill inte!
- Skapar gemensamma ordningsregler s.k. "kompisregler" tillsammans med barnen.
- Medvetet arbetar med att stärka barnens självförtroende och sin tilltro till sin egen förmåga.
- Flickor och pojkar ges lika utrymme och inflytande i verksamheten
- Arbetar aktivt för att gruppen skall bli en "vi-grupp" och barnen skall känna en samhörighet med varandra.
- Uppmärksammar och fokuserar på positivt beteende.
- Organiserar verksamheten så att barn kan hjälpa och lära av varandra.
- Uppmuntrar barnens delaktighet och gör dem uppmärksamma på deras skyldigheter och rättigheter efter ålder och mognad

Föräldrar

- Föräldrarna har det yttersta ansvaret för sina barn och därför kräver en bra förskola ett nära samarbete mellan förskolan och hemmet. Föräldramöten används för att skapa speciella tillfällen att informera om vision, policy, arbetssätt, lärmiljö, personal, regler och rutiner. Förskolan har av föräldrarna en delegerad auktoritet att under den tid barnet vistas i någon av våra verksamheter undervisa och fostra barnen. För att kunna

samarbeta behöver vi och föräldrarna lära känna varandra och hålla en nära kontakt. Att samtala med och lyssna till föräldrar ger förutsättningar för att tillsammans lösa problem som uppstår. Pedagogerna inom förskolan har ansvar för att anordna minst ett föräldramöte per läsår.

- Under vårterminen svarar föräldrarna på en enkät om hur Kastellskolan uppfyller föräldrarnas förväntningar på Kastellskolan och hur föräldrarna upplever att barnen trivs. Enkäten är en viktig del av utvärdering och kvalitetssäkring av Kastellskolan och skall redovisas innan läsårets slut.

Personal

- Det måste vara alla i personalens målsättning att följa upp och lösa de problem som finns oavsett verksamhet.
- All personal har ett gemensamt ansvar att ingripa vid alla former av kränkande behandling så fort de märker något.
- Personalen behöver ur barnsynpunkt reflektera över och utvärdera sina arbetsmetoder, ordningsregler, konsekvenser av beslut och hanteringen av barnärenden.
- Personalen är förebilder för barnen, i sitt agerande mot varandra och mot barnen anger de tonen för hur vi bemöter och tilltalar varandra inom Kastellskolan. All personal har ett eget ansvar för att bidra till ett gott klimat bland de vuxna inom Kastellskolan.
- Arbetar för att skapa goda relationer och har en öppen kommunikation med föräldrarna.
- Genomför utvecklingssamtal. Utvecklingssamtalet som erbjuds en gång per läsår, eller tätare efter önskemål/behov är ett tillfälle för pedagogerna att kommunicera och komplettera arbetslagets bild av barnets situation på förskolan med hemmets bild. Det ger alla parter en möjlighet att lyssna på varandra och bättre förstå barnets behov och olika bakgrundsfaktorer som påverkar dagen på förskolan och trivseln. Pedagogen ska vara lyhörd för och uppmuntra till öppna samtal kring relationer och trivseln. Utvecklingssamtalet ska skriftligt sammanfattas av pedagogen och förvaras inlåst, ingen utvärdering av barnets prestationer inom förskolan skall ske.
- Rektor ansvarar för att en föräldraenkät genomförs årligen i riktlinje med huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. Enkätfrågorna ska bland annat beröra föräldrarnas upplevelse av barnets trivsel inom förskolan, samt förälders egen känsla av trygghet, välkomnande och trivsel. Under vt-23 använder vi oss av Skolinspektionens enkät. Analys av enkäten tillsammans med pedagogernas bild av barnen och deras situation på förskolan utgör grunden för de eventuella åtgärder som behöver vidtas.

Utvärdering av planen 2022

Kastellskolan arbetar för att ha en röd tråd mellan förskola och skola. Samverkan mellan förskola och skola innebär att barnen känner trygghet i varandra och i pedagoger mellan förskola och förskoleklass, vilket främjar en trygg övergång mellan förskolan och förskoleklass. Enligt vår plan för övergång och samverkan mellan förskola och skola genomfördes pedagogiska samtal mellan pedagoger från förskolan och mottagande klasslärare i förskoleklassen samt fritidspedagog vid två tillfällen på vårterminen.

Träffarna med förskoleklassen har varit positivt för barnen. De har fått möjlighet att lära känna både den nuvarande förskoleklassen samt deras nya klass. De har också lärt känna sina nya lärare och pedagoger innan skolan dragit igång på allvar. Det är positivt att de fått se sig om i sina nya lokaler samt gården ute inför höstterminen. Steget mellan förskola och förskoleklass blir inte lika stort eftersom de redan fått en stor insyn i verksamhet och personal under flera tillfällen på vårterminen. Det är också positivt att de kan få en relation till de nya lärarna över staketet när vi är ute samtidigt.

Samverkan med äldre elever har varit mer av spontan karaktär när de kommit in på vår lilla gård vid några tillfällen. Det har varit väldigt uppskattat av både våra yngre barn samt de äldre barnen, ofta är det syskon som kommer in och vill hälsa på. Våra barn verkade uppskatta luciatåget som niorna kom och uppträdde med, något som vi skulle vilja göra flera gånger! Vi har haft elever på praktik i vår verksamhet från både Kristinaskolan och andra skolor i stan. Det har fungerat bra och barnen uppskattar att det kommer in nya personer i verksamheten. Vi har också fått lära oss massa nya saker, som till exempel teckenspråk i och med eleverna från Kristinaskolan. Det blir ett lärande för oss också eftersom vi behöver fundera över vår verksamhet och kunna uttrycka mål och syfte till någon utomstående. Det ger oss en tankeställare i hur vi jobbar och vad vi vill uppnå. Det ger mycket att ha praktikanter men kräver också mycket tid och jobb eftersom det blir ett jobb utöver den vanliga verksamheten. Det tar tid eftersom man hela tiden behöver förklara och berätta vad vi gör och varför samt ha samtal med både elev och deras lärare.

Vi har arbetat aktivt med barnens empatiutveckling och förmåga att verbalisera sina känslor och upplevelser utan att slå eller knuffas, genom kontinuerliga observationer och aktivt deltagande i barnens lek och dialoger. Vi har fortsatt det ständigt pågående arbetet som beskrivs under förebyggande arbete inom förskolan. Kompisreglerna har barnen, efter ålder och mognad, själv varit med och beslutat om.

Vi har tillsammans med barnen gjort en trygghetsvandring uppe på Solen. Vi har gått runt i de olika rummen samt korridoren häruppe och barnen har fått berätta hur de känner sig i rummet med hjälp av en känslobild. De flesta barnen känner sig glada i köket och det finns roliga leksaker där. I Tellus blir det lite högljutt ibland så åtgärden blir att endast tre barn i taget kan vara där inne, för att få ett lugn. Pluto upplevs som ett roligt rum med mycket pyssel men det upplevs något instängt. Lugna rummet upplevs som mysigt, lugnt och skönt. Korridoren upplevs rolig, men inbjuder också till spring med risk för olyckor. Flera barn upplever toaletterna. Flera barn upplever toaletterna som jobbiga bla för att dörrarna lätt kan öppnas av kompisar och för att de är långt borta från de andra rummen.

En utmaning för oss är att få vårdnadshavare intresserade för verksamheten. Det var få som kom på föräldramötet och vi upplevde att det inte var helt lätt att få dem att komma på utvecklingssamtal. Det har också uppstått några situationer där föräldrar inte har haft förståelse för när barnen blivit sjuka under dagen och behövt åka hem. Vi behöver fundera på hur vi ska få dem mer intresserade och få en förståelse för hur förskoleverksamheten fungerar och varför vi tar de beslut vi tar. Positivt var att så många som elva vårdnadshavare har valt att svara på enkäten under april månad 2022. Resultatet på enkäten var i det stora hela positivt. Nästan alla vårdnadshavare upplever att det stämmer helt och hållet eller ganska bra att *det är tydligt att kränkande behandling inte accepteras på förskolan, att flickor och pojkar*

Kastellskolan
förskola & skola

ges samma förutsättningar på förskolan, att barnen trivs på förskolan och att förskolepersonalen arbetar för att barnen ska utveckla respekt för varandra.

Prioriteringar 2023

Kastellskolan Förskola vill utveckla:

- Samverkan mellan förskola och skola
- Samverkan mellan förskola och hem
- Barnens kommunikativa förmåga så att de kan sätta ord på vad de ser, gör, tror och tänker för ett förbättrat samarbete, samspel och turtagning. Vi använder materialet **Kooperativt lärande i förskolan** - I ett kooperativt förhållningssätt strukturerar pedagoger aktiviteter där barnen uppmuntras att stödja och hjälpa varandra. Man skapar möten mellan barnen där de upplever sig behöva varandra. Personalen förtydligar hur barnen kan samarbeta, såsom att turas om, stötta varandra, reagera vänligt eller be om hjälp. Barnen får tillfälle för reflektion kring hur de har samspelat med varandra. Kooperativt lärande är ett förhållningssätt till lärande som utgår från sociokulturell teori – att lärande sker i mötet mellan människor.

Hantering av Trygghetsplanen

- Handlingsplanen skall kontinuerligt användas och följas upp så att den hålls aktuell i vardagen.
- Föräldrar har möjlighet att meddela sina synpunkter under föräldramöten, föräldraråd eller genom att själv kontakta Kastellskolan.
- Rektor gör tillsammans med pedagogerna en årlig utvärdering och en eventuell revidering.